

Сучасне, цікаве і корисне енциклопедичне видання з хімії

Ніна ЛУКАШОВА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

Для тих, хто навчається й навчає хімії, 2010 рік розпочався з визначальної події. Бібліотеку учнів, студентів і викладачів поповнила неординарна за своїм змістом книжка [Буринська Н.М. *Загальна хімія: Тлумачний словник-довідник [для учнів, студентів, викладачів].* – К.–Ірпінь: Перун, 2010. – 176 с.]. Її автор – відомий вітчизняний учений-методист, добре знаний в Україні, близькому та далекому зарубіжжі, Н.М. Буринська. Оригінальність цього видання відображено у його назві. Це *тлумачний словник-довідник із загальної хімії*.

Цілком слушною є думка С.У. Гончаренка, який стверджує, що «наявність у того чи іншого народу енциклопедичних видань з різних галузей науки, техніки, культури, народного господарства є ознакою рівня освіти, інтелектуального його розвитку, готовності до самостійного державного життя» [Гончаренко С.У. *Український педагогічний словник.* – К.: Либідь, 1997. – 376 с. – С. 6.]

Тлумачний словник-довідник із загальної хімії цілком відповідає своєму дидактичному призначенню. У ньому наведено стислі тлумачення найважливіших законів, головних понять і термінів сучасної хімічної науки, роз'яснено їхній зміст. Є окремі відомості з таких важливих розділів хімії, як неорганічна, органічна, аналітична, фізична хімія та загальна хімічна технологія. Важливо зазначити, що зміст словника містить статті як з теоретичних питань хімії, так і з практичних, що в цілому стимулюватиме реалізацію компетентнісного підходу в навчанні на сучасному етапі розвитку хімічної освіти в Україні.

Як поліфункціональне енциклопедичне видання, книжка є одночасно і *словником-довідником*, і своєрідним *навчальним посібником*, оскільки органічно й конструктивно доповнює підручники з хімії для загальноосвітніх навчальних закладів та ВНЗ і має використовуватися у поєднанні з ними.

Особлива цінність видання полягає в тому, що автор врахував один із головних сучасних принципів реформування вітчизняної шкільної освіти – диференційований підхід до навчання. Завдяки цьому книжка орієнтована на досить широку учнівську аудиторію, насамперед на тих школярів, які поглиблено вивчають хімію, а також на слухачів підготовчих курсів та абітурієнтів, яким доведеться проходити незалежне тестування.

Н.М. Буринській як одному з розробників Концепції шкільної хімічної освіти в Україні, автору вітчизняних шкільних підручників з хімії різних поколінь, вдалося під час створення тлумачного словника-довідника конструктивно врахувати вимоги програм з хімії як академічного, так і профільного рівнів навчання, а також програми незалежного тестування для вступу до вищих навчальних закладів. Тому варто зазначити, що ця книжка є *корисною і необхідною в самоосвіті учнів*, особливо тих, хто не має можливості навчатися в класах відповідного профілю й поглиблено опановувати хімію. Насамперед ідеться про учнів, які навчаються в малокомплектних сільських школах тощо.

Привертає увагу ще одна суттєва особливість тлумачного словника-довідника, що підтверджує його актуальність і сучасність. У його змісті використано нову українську систематичну хімічну номенклатуру, розроблену на підставі рекомендацій ІЮПАК – Міжнародної спілки теоретичної і практичної хімії – комісією з наукової термінології при Верховній Раді України на чолі з професором М.Ю. Корніловим. Вжито нові українські назви хімічних елементів і їхніх простих речовин тощо.

Цікава й побудова змісту словника-довідника. Так, для полегшення пошуку необхідного матеріалу статті в ньому розташовано в алфавітному порядку, за першими літерами перших слів відповідних понять або термінів. Усталені терміни, що складаються з *двох і більше слів*, можна відшукати за алфавітним розташуванням одного із слів терміна, який цікавить. Якщо не вдалося, треба поміняти порядок слів і відшукати потрібну статтю, в якій розкрито зміст відповідного терміна, поняття чи закону. Завдяки цьому словник мобільніший і продуктивніший у використанні.

Доцільними у структурі довідника є предметний покажчик, а також список використаних джерел. До окресленої автором різнобічної навчальної і довідкової літератури для поглиблення знань і задоволення свого навчального інтересу можна звернутися під час роботи зі словником-довідником.

Отже, в учнів, студентів, викладачів з'явилася нова, корисна, актуальна і сучасна настільна книжка, яка містить багато матеріалу, що виходить за межі шкільного курсу і допомагає орієнтуватися у великому обсязі теоретичних відомостей з різних розділів сучасної хімії. Книжка допоможе і вчителю під час підготовки до уроків, проведення факультативних занять з хімії, в індивідуальній роботі з обдарованими школярами.